

*Zo zweeft de wereld
en andere verhalen*

*

Zo zweeft de wereld

*

Tussen droom en daad...

*

Het dreigende rijk van de satan

*

Jan Bauwens

D/2013/Jan Bauwens, uitgever

Zo zweeft de wereld

1

In het 'Philip experiment' (Toronto, 1972) diende een medium de geest van een vooraf zelfverzonnen personage op te roepen, wat tot ieders verbazing lukte. De proef lijkt aan te tonen dat vermeend contact met geesten toe te schrijven is aan massahysterie.¹ Dit psychosociaal verschijnsel wordt omschreven als een groepsangst of een paniek waarvan het bekendste voorbeeld wellicht dat is van het valse brandalarm in de cinemazaal dat de chaos en helaas ook vaker de tragedie teweegbrengt van een echte brand.

Een treffend geval van massahysterie dook op in Portugal in 2006 toen daar honderden televisiekijkende kinderen dezelfde ziekteverschijnselen vertoonden als de personages in een populaire soap: huiduitslag, ademhalingsproblemen en duizeligheid. Eveneens bekend is de lachepidemie in Tanzaniaanse scholen - een geval van 'slappe lach' - die duurde van 1962 tot 1964.²

Een bijzondere variant van massahysterie is de *Seattle Windshield Pitting Epidemic*, waarbij in 1954 talloze automobilisten aangifte deden van schade aan de autoruiten nadat de media een schutter hadden gemeld die de snelwegen

onveilig maakte - die schade was er uiteraard allang en ook door andere oorzaken maar zij bleef voordien onopgemerkt.³

Dit verschijnsel doet overigens denken aan een nog betekenisvoller gebeuren dat in de wijsbegeerte van Martin Heidegger wordt benoemd met de Griekse term *aletheia* die verwijst naar *waarheid* als *onverborgenheid* en dus als te ontdekken werkelijkheid, wat slaat op het blootleggen van wat er reeds voordien was terwijl het ongezien bleef omdat het onbenoemd of onbeschreven bleef. De waarheid is eeuwig maar komt pas door het woord aan het licht - of, algemener, door haar afbeelding. Zo kan niemand nog de Provence bezoeken zonder in dat landschap schilderijen van Vincent Van Gogh te herkennen die immers middels zijn werk de schoonheid ervan ook letterlijk aan het licht bracht.

Het gaat hier om een overigens bijzonder verraderlijk verschijnsel dat immers ook vernietigend kan werken zoals in geval van demonisering, bijvoorbeeld in de historie van de heksen van Salem: geheel onschuldigen worden met de vinger gewezen, veroordeeld en zelfs omgebracht nadat zij werden afgeschilderd als heksen. Roddel of demonisering heeft immers dezelfde bezwerende werking als ophemeling of vergoddelijking en van het laatst genoemde

zijn dan de vijfhonderd getuigen van Christus' opstanding wellicht een treffende illustratie.

Maar om terug te keren naar het Philip experiment: die proef brengt uiteraard meer aan het licht dan slechts het illusoir karakter van door ons opgeroepen geesten. Omdat het experiment een fictief personage betreft, bewijst het niet alleen dat ook onze communicatie met de geest van écht bestaande overledenen inbeelding is: het zet ook de objectiviteit van onze communicatie met levende personen op de helling. Meer nog: omdat onze leefwereld een product van communicatie is, begint in dit licht ook de wereld zelf te zweven - hij verandert zowaar in een spookbeeld.

Wij weten allang dat de poten waarop de wereld steunt, niet deze zijn uit het naïef realisme met zijn simplistisch physicalistisch werkelijkheidsbeeld. Daar immers zijn alle dingen materieel-energetisch van aard en dus opgebouwd uit principieel tastbare stof. Voor de naïviteit van dit constructivisme dat heel beknopt de theorie verkoopt dat alles opgebouwd is uit stoffelijke deeltjes of atomen, waarschuwde reeds Augustinus van Hippo in de vierde eeuw. Heel terecht wees hij erop dat wij neigen te veronderstellen dat de schepping samengesteld is of opgebouwd omdat de dingen in onze wereld ook werden opgebouwd, met name door onszelf. Maar de schepping is

niet gemaakt met mensenhanden uit reeds bestaande stof; zij is een goddelijke schepping uit het niets.

Onze wereld is allerminst een samenstelling uit atomen, hij steunt niet op stofdeeltjes die samen grotere gehelen vormen en derhalve hangt het bestaan der dingen helemaal niet af van hun tastbaarheid: ook het ontastbare kan er aanspraak op maken 'werkelijk' te bestaan - het weze herhaald: omdat werkelijkheid sinds mensenheugenis weinig uitstaans heeft met tastbaarheid. Het naïef realisme is iets van filosofieprofessoren uit de jongste decennia die zich physicalist noemen om zich te omhullen met een zweem van natuurkundigheid en een air van Einstein, het idool van de pubers die deze na-ijverige studentjes meer dan eens gebleven zijn. Ultieme maatstaven voor de werkelijkheid zijn op de keper beschouwd helemaal overbodig in die zin dat zij zichzelf bewijzen, zij dwingen immers de eerbied af van al wie zijn leven lief is. Het voedsel bestaat voor mens en dier even echt als hun beider honger maar voor de steen zijn brood en moeder eender; het geld bestaat voor de westerling omdat zijn leven ervan afhangt maar voor de mug is er geen onderscheid tussen een munt en een kei.

Iets bestaat voor iemand als het in eender welke zin ook waarde heeft voor hem: iets om te

eten maar ook iets waardoor men kan opgege-
ten worden. Het onbetekenende daarentegen
wordt alras onzichtbaar. Men zou best kunnen
stellen dat onze wereld in die zin op de wereld
van de kwantumfysica lijkt waar alle deel-
tjes naast een stoffelijke massa ook een lading
hebben die een invloed of noem het maar een
geest van het partikeltje in kwestie vertegen-
woordigt. Het verhaal van de belastingcontro-
leur die ook daar waar hij niet komt, mensen
ertoe verplicht hun taksen te betalen en dit
door middel van zijn invloed die hij haalt uit
de onwetendheid der burgers omtrent zijn
agenda. Op de keper beschouwd zijn alle stof-
felijke dingen op zichzelf morsdood en halen
ze hun leven of zelfs alleen nog maar het feit
dat ze bestaan, uit niets anders dan hun lading.
De dobbelsteen is niet zomaar een steen, hij is
getekend, draagt een zekere betekenis in een
spel en die specifieke lading zorgt er dan ook
voor dat hij van onze wereld deel uitmaakt.
Een krijtstreep kan een woord zijn dat bete-
kent: "verboden ingang, levensgevaar!" en wij
kunnen de streep niet langer zien zonder ze
ook te lezen. Zoals de krijtstreep worden alle
stoffelijke dingen door hun lading in onze we-
reld opgenomen en hun bestaan miskennen
kan zelfs zoals in dit geval ons leven dat som-
migen stoffelijk achten onverwijld beëindigen.

Het toekennen van ladingen aan dode dingen
is wellicht een goddelijk scheppingswerk, het

is het verlichten van de duisternis met de geest en met het woord, het is het veranderen van dode stenen in levende tekens, en in een zekere zin volgt de mens hierin zijn Schepper na wanneer hij spreekt en schrijft, leest en luistert, communiceert, beveelt, gehoorzaamt en belooft of kunstzinnige taferelen scheidt met beelden, woorden en geluiden. En als men goed observeert wat zich dan zoal afspeelt, dan ziet men ook dat dit alles zin heeft en geeft terwijl het inderdaad om geesten gaat wiens bestaan men wel móet erkennen, wil men nog een poos vertoeven in deze stoffelijk geachte wereld. De essentie van de materie blijkt met andere woorden alles wat er spokerig aan is, want woorden zijn onvast doch tegelijk ook dwingend en indien de zekerheid waarmee betekenissen bestaan niet groter was dan deze waarmee zich het stoffelijke staande houdt, dan konden wij beslist niet leven.

De stoffelijke dingen kennen slechts elkaar, stenen kunnen slechts met stenen botsen en daarom ook leven zij in eenzelfde wereld, maar een wereld onderscheiden van deze waarin geestelijke zaken om zo te zeggen leven. Getallen kan niemand grijpen, zij zijn enkel te begrijpen, zij kunnen bij elkander worden opgeteld binnen een eigen universum waarin geen stoffelijke entiteiten kunnen zijn. Zo zijn de geesten onderscheiden van de stenen en van de andere stoffelijke zaken maar

zij bezitten de materie wel, die pas door haar lading een betekenis krijgt en een bestaan. Geheel onzichtbare spoken berijden omzeggens de tastbare wereld van de stof en zij geven hem vorm zoals het hun het best uitkomt.

Ten langen leste is het helemaal niet zo dat wij die ons zo echt wanen in een even echte en tastbare wereld, nu en dan naar het bestaan van spoken gissen. Veeleer lijkt het er daarentegen op dat het bij de gratie van ongrijpbare gedaanten is dat wij er zijn en dat de dingen die wij met onze vleeselijke handen geloven vast te kunnen houden, betekenis hebben en ons niet meteen ontglippen wanneer wij er naar grijpen, zoals de schimmen blijken te ontglippen aan de greep van de weinigen die ooit de onderwereld bezochten. De geesten bezitten inderdaad het vlees terwijl geen vleeselijk wezen een geest kan grijpen of ook maar begrijpen. Indien het anders was, dan had de taal ons gewis in banen geleid die tot heel andere conclusies leiden.

2

Als de zogenaamde schepping niet een gewilde goddelijke schepping is doch een product van het toeval, dan zijn wij allemaal niets anders dan spoken, zoals trouwens mag blijken uit het verhaal getiteld *Spoken*.⁴ En de 'echtheid' welke wij als een vanzelfsprekendheid

ervaren, zou dan niet meer zijn dan een kostelijke illusie. Met andere woorden verscheen in dat licht álles als illusie en als droom, waarbij het toppunt van illusie van die aard was dat we ons daar niet langer konden tegen verzetten: de illusie ware dan dermate overtuigend dat wij geloofden dat we met iets écht te maken hadden.

Het gezicht in de wolken lijkt wel een foto, maar amper een ogenblik later zien we hoe het verdwijnt en begrijpen we ook hoe het te wijten was aan een enorm toeval. Edoch, wat weerhoudt ons er dan van om die conclusie te trekken met betrekking tot ons eigen bestaan dat immers ook gezegd wordt het product te zijn van een enorm toeval terwijl het tevens eindig is en net zoals het gezicht in de wolken vergaat tot vormeloze stof?

Paniek, zo luidt het antwoord: paniek weerhoudt ons ervan om die conclusie te trekken; paniek of hysterie, massahysterie, de grootst denkbare angst ooit die de angst is het ultieme te zullen verliezen, namelijk onszelf. De collectieve angst die wij koesteren tegenover de vergankelijkheid van ons bestaan welke immers zijn onechtheid aan het licht kon brengen, vertekent ons wereldbeeld op de meest drastische manier. Want om in de echtheid van ons bestaan te kunnen blijven geloven, worden wij wel verplicht om de tijdelijkheid er-

van te verdonkeremanen en zo komt dan onvermijdelijk vanuit die hysterie een wereldbeeld tot stand van overgave; wij geven ons over aan een grote leugen, ons wereldbeeld wordt religieus.

Terwijl het in werkelijkheid zo is dat wij leven in een droom waaruit wij alleen maar dromen te ontwaken, en dat wij leven in een chaos waarin een verwaarloosbare hoeveelheid aan orde moet toegeschreven worden aan een speling van het lot, zo ook komen wij voort uit geheel toevallige omstandigheden en daarom ook verdwijnen wij zo definitief en zonder op den duur ook maar enig spoor na te laten. Het is ons verdwijnen, het is onze ontbinding, ons vergaan tot de chaos waaruit wij voortkwamen, welke ons zwart op wit bewijst dat ons bestaan vergelijkbaar is met het kortstondige verschijnen van een gezicht in een wolk. Als Darwin het bij het rechte eind heeft en als wij inderdaad producten zijn van een blinde ontwikkeling doorheen de tijden, een ontwikkeling naar helemaal niets die enkel door het grootste toeval een stadium passeert waarvan men met wat goede wil weliswaar gemakkelijk geloven kon dat het gewild was, voorbestemd, bedoeld en dus ook bedoeld door iemand, dan is ons eeuwenoude mens- en wereldbeeld slechts een leugen en derhalve een verhaal met een beperkte houdbaarheid.

Alleen is er in deze hele benadering een element - en ware het niet dat het zo fundamenteel was dan zou men gewis spreken over een verwaarloosbaar detail - dat haar alras ondermijnt. Het strikte onderscheid tussen enerzijds het illusoire en anderzijds het echte dient immers gehandhaafd te worden teneinde zinvol over illusies te kunnen spreken. En trekken wij de consequenties van dit gegeven ook door zoals het hoort, dan rijst de vraag of de manier waarop een werkelijkheid tot stand komt, iets met haar echtheid kon te maken hebben.

Is het immers niet zo dat een uitvinding gedaan door toeval evenzeer een uitvinding is als een uitvinding als resultaat van gericht onderzoek? Zal men een doeltreffend middel tegen kanker van de hand wijzen omdat het niet in laboratoria gevonden werd door hoog opgeleide specialisten doch omzeggens door een zwerver op de hoek van de straat? Het is veel-
eer andersom daar zelfs onderzoekers de doeltreffendheid van stoffen tegen ziekten op geen andere wijze bepalen dan door principieel alle stoffen met de bedoelde ziektekiemen in contact te brengen en dan af te wachten wat de effecten zijn. Welnu, precies zoals het feit dat een medicijn toevallig werd ontdekt niets afdoet van zijn geneeskraft, zo ook kan het gegeven dat het leven door toeval ontstond, de echtheid en de kwaliteit van ons mens-zijn op

geen enkele manier ondermijnen. Het blijft overigens altijd afwachten of achter het zogenaamde toeval niet iets schuilgaat dat wij over het hoofd hadden gezien, vooral omdat wij al te gauw over toeval spreken, ook waar wij slechts onwetend bleven over oorzaken of redenen.

Onze wereld zweeft, maar dat doet niets af aan zijn echtheid, hij zweeft namelijk ook écht, zoals een ballon echt zweeft, zoals een schip echt vaart en zoals een kar echt rijdt. Dat de tijd waarin wij leven, verder glijdt en ons zelfs uit de handen glijdt, doet niets af van de echtheid van de vele momenten welke wij beleven. Het zou ons helemaal niet toelaten om waarachtiger te bestaan indien de tijd plotse-ling halt zou houden, zeer integendeel: het voorbijgaan van de tijd blijkt een absolute voorwaarde voor de echtheid van ons leven. Op een gelijkaardige manier maakt het zweven van de wereld hem allerminst onwaarschijnlijk, het maakt hem daarentegen mogelijk en waarachtig. Een wereld die niet zweefde doch stagneerde, ware onmogelijk een plek waar zich het leven kon voltrekken en de wilde buitelingen van de geest.

(14 en 17 oktober 2013)

Verwijzingen:

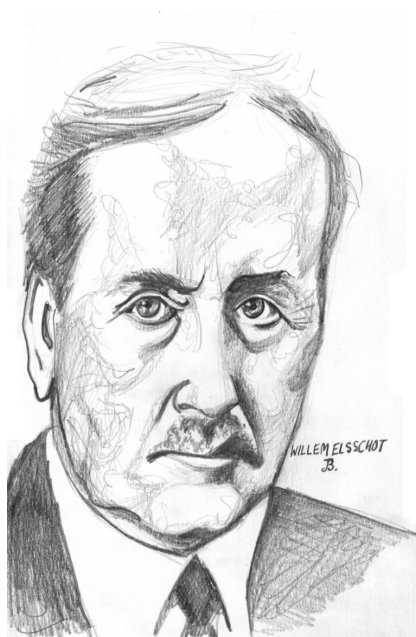
¹ Zie: Ludo Noens, *Het Philip experiment*, Portulaan 116: 43-44, alsook: http://en.wikipedia.org/wiki/Northern_Mysteries .

² <http://mens-en-samenleving.infonu.nl/psychologie/54235-wat-is-massahysterie.html>

³ http://en.wikipedia.org/wiki/Seattle_Windshield_Pitting_Epidemic .

⁴ Zie het artikel *Spoken*: <http://www.bloggen.be/omskvtdw/archief.php?ID=965489>

Tussen droom en daad...

Willem Elsschot [Alfons De Ridder] (1882-1960)

Van elke drie mensen is er een die vroeg of laat kanker zal krijgen en heel binnenkort zullen de helft van ons in dat geval zijn, maar wie er vooralsnog aan ontsnappen, blijken immuun voor deze informatie en zij blijven de oogkleppen dapper dragen: foto's van zwarte longen deren de rokers kennelijk niet, obesitas neemt alom toe en wij houden er niet mee op ons vol te stouwen met plastics, additieven en nog ander gif. Talloos zijn de illustraties van de stelling dat wij ogen hebben en niet zien en een wel heel bijzonder voorbeeld daarvan is onze blindheid voor de misdaad.

In verband met criminaliteit spreken wij immers veel liever over het veiligheidsgevoel, alsof niet de dagelijkse moordpartijen, de ho-

mejackings en de drugsdoden een probleem waren maar wel de vrees ervoor. Symptoombestrijding kenmerkt de strategie welke gevolgd wordt nadat men zich heeft neergelegd bij de overmacht van het kwaad. Men herstelt dan niet langer de veiligheid maar men probeert het veiligheidsgevoel wat op te krikken, precies zoals men enkel nog de pijn bestrijdt eenmaal de hoop verdampt is om aan de ziekte zelf nog wat te kunnen doen.

Edoch, in deze tijd van werkloosheid en crisis floreert de misdaad, heel simpel omdat misdaad loont. Wie zich afvragen waar het geld vandaan komt waarmee sommigen in een tijd van faillissementen en recessie kerken van huizen uit de grond blijven stampen, die zullen beslist wijzer worden na inzage van de rapporten ter zake.

Georganiseerde misdaadbendes, meestal rond drugs maar ook rond allerlei fraude, oplichting en witwassen, tellen in België gemiddeld negen leden, zij verbergen zich achter legale handeltjes, gebruiken geweld, intimidatie en moord, ook tegen eigen leden, vaak werken zij samen met andere bendes en opereren zij internationaal. De jaarlijkse buit van de meeste bendes bedraagt minstens 25.000 euro, één vijfde van de bendes verzamelt al gauw meer dan 2,5 miljoen euro en zes percent van de bendes maakt een jaarwinst van meer dan 10

miljoen euro. De totale winst van de georganiseerde misdaad in België bedroeg bijvoorbeeld voor het jaar 2008 bijna een miljard euro.*

Bij witteboordencriminaliteit gaat het om plegers die niet de naam hebben gangsters te zijn; ze hebben een hoge sociale status en misbruiken de maatschappelijke kanalen en de instrumenten waarmee zij vertrouwd zijn om zich ongezien te verrijken op de kap van de staat en waar zij dat in groep doen, beschermen ze elkaar, zoals in de wereld van de banken, want hoe anders moet men het noemen wanneer de belastingbetaler via de staat verplichte steun verleent aan banken die riant premies uitreiken aan het personeel, CEO én filiaalhouders?

Tenslotte zijn er nog de individuele misdadigers, om zo te zeggen de gewone dieven, geweldenaars en moordenaars, die her en der, vaak ziek of impulsief maar dikwijls ook gepland, de wet overtreden en nadeel berokkenen aan derden.

Maar naast dit alles dat zich schaart onder de noemer van de misdaad, is er ook het geïnstitutionaliseerde onrecht, in het licht waarvan bepaalde vormen van criminaliteit zichzelf goedpraten als in een rebellie van verontwaardigden die slechts wanhopig zoeken naar een meer rechtvaardige maatschappij. Vandaag zijn zij nog criminelen en heeft het wereldlijk

gezag het bij het rechte eind maar morgen, zo geloven zijn, zullen de rollen omkeren, zoals dat het geval was ten tijde van de Franse Revolutie en in zoveel andere burgeroorlogen.

Een blik op de geschiedenis leert ons dat goed en kwaad niet zoals zwart en wit zijn te onderscheiden doch dat er tussenin een grote grijze zone ligt en, meer dan dat, dat afhankelijk van de belichting en het perspectief de twee vlot in elkander overgaan. Als paus Franciscus vandaag beweert dat elkeen slechts naar zijn geweten hoeft te luisteren om te zien wat hem te doen staat, dan is het eigenlijk niet te vatten op welke gronden hij zomaar abstractie maakt van de bevinding uit de vergelijkende cultuurwetenschappen, maar ook en vooral reeds uit de teksten van het Paulinische christendom - de bevinding namelijk dat goed en kwaad bestaan bij de gratie van de wet, die uiteraard niet overal dezelfde is. Op die manier kon blindheid voor de misdaad zich uiteindelijk wel ongewild rechtvaardigen want wát is misdaad wanneer goed en kwaad op zich zo troebel blijken en misschien niet eens bestaan?

Zo is het ten langen leste meer dan duidelijk: mensen maken onderling afspraken en zo ontstaat de wet waaraan eenieder zich moet houden, de vele mogelijke interpretaties maken de zaak al lastig genoeg, het gefilosofeer over goed en kwaad doet hier niet eens ter zake.

Wie in België een bepaalde wettige daad stelt, zal mogelijkerwijze daarvoor in Iran veroordeeld worden, en wat ongeacht waar vandaag vereist wordt, kan daar morgen streng verboden zijn en andersom. De gronden van een wet doen niet ter zake, een democratisch tot stand gekomen wet is een afspraak en zij vindt haar betekenis in de naleving ervan; illegaliteit is het niet nakomen van beloften en wát er zoal werd beloofd, en ook waarom, is althans hier volledig naast de kwestie.

Dat de veiligheid wordt aangetast door laksheid bij het toezicht op de naleving der wet en door het geheel onbestraft laten van overtredingen, staat als een paal boven water en dat wie van die laksheid moeten getuigen, zich ook niet langer door de wet beschermd weten en zich derhalve ook onveilig voelen, is uiteraard al even vanzelfsprekend. Begrip voor het niet nakomen van de afspraken die de wetten tenslotte zijn, is daarom geheel misplaatst en bovendien misdadig: het berokkent nadeel aan wie zich wél voegen naar de wet en groter nadeel nog aan de rechtsstaat als zodanig. Elke vrijheidsbeperking die de wet afdwingt, staat in het teken van een grotere bevrijding en pas waar dit niet langer het geval blijkt, vindt een gemeenschap een reden en een noodzaak om die wet te wijzigen, wel te verstaan middels de daartoe geëigende wegen en organen, en niet voordien. Alleen uitzonderlijke gevallen van

overmacht, uitsluitend vast te stellen door een rechter of een tot rechtspraak vastgesteld lichaam, kunnen uitzonderingen of kwijtscheldingen verantwoorden.

Het is omdat wij wel blind lijken voor de uiteindelijke gevolgen van onze daden, dat wij wetten nodig hebben die ons dwingen waar wij weigeren om na te denken of veeleer om consequent met onze overtuigingen te handelen. De strenge wet vervangt als 't ware het gebrek dat quasi alle mensen delen en dat niet zozeer onwetendheid betreft of een onvermogen om te redeneren, als wel een kortzichtigheid, een onwil om wat ons klaar en duidelijk voor de geest moet staan als zijnde noodzakelijk, ook onverwijld te doen en om aan datgene waarvan wij de onmogelijkheid inzien, te verzaken.

Waarom de genoemde blindheid of die onwil of wat het ook mag wezen, ons flink parten blijft spelen, is een vraagstuk op zich dat de moeite loont om over na te denken. Hoe dan ook is het een gegeven waarmee men rekening moet houden, wil men wat er omgaat in een samenleving binnen de gewenste banen leiden. De klassieke opvoeding die zich enkel toespitst op het inzicht, baat hier uiteraard niet omdat dit menselijke mankement zich niet door inzicht laat genezen: verstokte rokers vindt men evenzeer onder artsen en dieven on-

der toppolitici. Het is bij de vertaling van een inzicht naar een daad volgens dat inzicht dat het fout loopt, waardoor de valse indruk wordt gewekt van blindheid of gebrek aan inzicht: het mankement ligt bij de overgang van droom naar daad, waarover een van onze grootste schrijvers ooit, het inmiddels lang geleden heeft gehad. (°)

(11 oktober 2013)

Verwijzingen:

* Zie: Jaarrapport georganiseerde criminaliteit in België 2010: http://www.dsb-spc.be/doc/pdf/RAP_CRIMORG_2007-2009_NL.pdf - zie ook de webstek: http://www.dsb-spc.be/web/index.php?option=com_content&task=view&id=55&Itemid=80&lang=dutch .

(°) Zie het gedicht Het huwelijk : <http://www.gedichten.nl/nedermap/gedichten/gedicht/32123.html#.UlhKMmJCTX4> .

Het dreigende rijk van de satan

De aarde warmt op en ten gevolge daarvan smelt het landijs en stijgt het waterpeil in de oceanen: dat is zowat de theorie welke ons vandaag wordt opgelegd van bovenaf. Dat de opwarming het resultaat is van een toename van het energieverbruik ingevolge overbevolking, wordt beschouwd als vanzelfsprekend en de remedie die zich aandient, is bevolkingsbeperking welke feitelijk neerkomt op het vanwege de overheid ontzeggen aan het volk van het recht op het hebben van eigen kinderen.

Nooit eerder in de menselijke geschiedenis werd een flagrantere leugen bedacht maar tegelijk zal het niemand verwonderen dat er gelogen wordt omwille van de macht.

In de meest recente periode van de onsmakelijke historie van de machtswellust hekelden op het einde van de negentiende eeuw Karl Marx en Friedrich Engels het euvel van het kapitalisme waarbij het naar zich toe halen van de productiemiddelen door de grootgeldbezitters werd aangeduid als de kern van een gigantische diefstal gepleegd door de ene op de andere groep (of klasse) van mensen.

Een nog huiveringwekkender ontvreemding, dit keer van de *ultieme* productiemiddelen, diende zich aan met de genetische manipulatie

van ons voedsel door multinationals waarbij door de fabricage van onvruchtbare of zaadloze gewassen, de landbouwers van de exclusieve zaadbezitters afhankelijk werden gemaakt.

In een derde fase van die overweldigende machtsconcentratie wordt de mens tenslotte verhinderd om zichzelf nog te reproduceren: in de toekomst zal hij zijn bestaan danken aan de welwillendheid van een overheid die zich derhalve gedraagt als een godheid.

Dat het echter om een afgod gaat, verraadt zich meteen in het simpele feit dat hij zijn macht en gezag allerminst ontleent aan de scheppingskracht die de echte goden kenmerkt. Het ontbreekt de controlestaat immers aan elke vorm van creativiteit. Zij schenkt helemaal geen leven doch maakt het bestaan voorwaardelijk, zij eist er een tol op, zij chanteert de schepping en wil op die slinkse wijze de plaats innemen van de goede god waarvan zij de aanbidding verbiedt en voor zichzelf op-eist. En als het hier niet gaat om Gods 'tegenstrever' die aangesteld als stadhouder met afgunst naar de schepping kijkt, welnu dan bestaat de duivel niet.

Voor de stijging van de zeespiegel met zowat twintig centimeter in de laatste honderddertig jaar worden in de wetenschap een aantal oorzaken opgesomd waaronder de opwarming van de aarde welke het water doet uitzetten en

het landijs doet smelten. Rapporten schrijven aan de uitzetting van het zeewater ingevolge een temperatuurstijging van één graad Celsius, een stijging van het waterpeil met minder dan één meter toe. En het smelten van bijvoorbeeld al het landijs op Groenland zou een stijging veroorzaken van amper één tiende van een millimeter! En dan is er nog het grondwater dat wordt opgepompt en dat in zee terechtkomt. De ijsmassa's aan de polen die door de gravitatiekracht water aantrekken dat zich daar dan als het ware ophoopt. Tenslotte zijn daar ook nog de lokale bewegingen van de zeebodem die in Nederland bijvoorbeeld *zakt*.*

Maar met geen woord wordt er gerept over de erosie die alom de kusten aanvreet en over actieve vulkanen op de oceaانبodem waarvan men overigens sinds kort weet dat zij de bronnen van het leven zijn. Eveneens verzwijgt men een wellicht nog veel krachtiger factor die het waterpeil doet dansen maar dan in de omgekeerde zin, met name het fenomeen van de verdamping en de condensatie. Want als het warmer wordt dan houdt de lucht meer water vast in de vorm van damp - water dat uiteraard aan de zeeën wordt onttrokken. De opwarming van de aarde zou dan via deze allesbehalve te verwaarlozen werking het zeeniveau doen *dalen*.

Schuift men voor wat sommigen voorstellen als de dreiging van een nieuwe zondvloed de schuld in de schoenen van de zogenaamde overbevolking, dan lijkt het hek helemáál van de dam. Het getuigt eigenlijk van de menselijke zelfoverschatting om te stellen dat er een significant verband bestaat tussen ons energieverbruik en de opwarming van de aarde, en dit vanwege de verhoudingsgewijs geringe impact van de mens op het milieu vergeleken bij die van bijvoorbeeld vulkanen. Maar gesteld dat het menselijk energieverbruik er in de veronderstelde opwarming voor iets tussen zat, dan lag de verantwoordelijkheid daarvoor niet bij een vermeend teveel aan mensen maar wel bij een teveel aan *verspillers*. Dat het verbruik van een westerling zowat het duizendvoud bedraagt van dat van een Indische paria, is een gegeven dat standpunten als van David Attenborough behalve immoreel ook wetenschappelijk verwerpelijk maakt: die 'geleerden' pleiten er namelijk voor om inzake de armen, de hongerdood zijn werk te laten doen. Zij volgen de stompzinnige logica van de nazi's die aan de tekorten wil verhelpen, niet door verbeteringen aan te brengen maar door hen die ingevolge de tekorten lijden, uit de wereld te helpen.

Beschouwen we een ogenblik de stoutmoedige bewering dat er teveel mensen zijn, dan merken we eerst op dat zij zinledig is zolang

zij niet gerelateerd wordt aan een functie of een doel in verhouding tot welke die bewering kan worden beschouwd als te beoordelen en derhalve als al dan niet waar. Zo bijvoorbeeld is de uitspraak dat er te weinig water is, zinledig, tenzij daar wordt aan toegevoegd waarvoor dat water dienen moet. Er is te weinig water *om de dorst te lessen van alle hier aanwezigen*, is een uitspraak die al redelijker klinkt omdat principieel kan worden nagegaan of hij al dan niet waar is. Zo ook is pas de uitspraak dat er teveel mensen zijn *opdat zij allen gevoed zouden kunnen worden*, op zijn waarheid controleerbaar en derhalve niet langer zinledig.

Zomaar zeggen dat er teveel mensen op de wereld zijn, is nonsens: men moet specificeren in functie van wie of wat dit wordt beweerd en pas op die voorwaarde wordt de uitspraak verificerbaar en zinvol, wat betekent: waar of onwaar. In dit geval beoogt men uiteraard met Thomas Malthus te beweren dat er teveel mensen zijn opdat zij allen gevoed zouden kunnen worden, en die uitspraak is zinvol maar tegelijk onwaar: er wordt momenteel ruim genoeg voedsel voortgebracht om de totale wereldbevolking anderhalf keer te kunnen voeden. Niet een vermeend teveel aan mensen veroorzaakt de huidige hongersnood maar wel een onrechtvaardige verdeling van het voedsel, en het mag duidelijk zijn dat dit onrecht

zeker niet zou worden weggewerkt door het aantal mensen op aarde te beperken.

Andermaal, de honger in de wereld is te wijten aan een onrechtvaardige *verdeling* van het voorhanden zijnde voedsel en het systeem dat die verdeling regelt, heeft daar schuld aan. Het hoeft geen betoog dat het hier gaat om het geldwezen: een som geld vertegenwoordigt een evenredige hoeveelheid aan rechten terwijl het natuurlijkerwijze de menselijke noden zijn welke recht geven op hun bevrediging. Zo bijvoorbeeld kan wie twee broden kan betalen, er een kopen om de eigen honger mee te stillen en een tweede om weg te gooien terwijl diegene die in hongersnood verkeert maar het niet betalen kan, er ook geen recht op heeft. Honger gaat hand in hand met verspilling.

Verspilling dan is inherent aan een kapitalistische economie omdat die niet op samenwerking draait maar wel op concurrentie terwijl die onderlinge strijd een spel is dat zijn zin ontleent aan het bestaan van winnaars en verliezers. Wie wint, wil tonen dat hij winnaar is en hem rest daartoe gewoon geen ander middel dan het etaleren van zijn bezit, wat zich wel *moet* vertalen in verspilling.

Onder diegenen die een teveel hebben aan geld, zijn er beslist die dit teveel afstaan aan wie nood lijden, maar een systeem om die transfer te regelen zodat geen kind nog onder

een tekort gebukt moet gaan, is vooralsnog een mooi sprookje. Het lijkt er zeer sterk op dat alleen structurele maatregelen - het ten gronde veranderen van de economie - hier aarde aan de dijk kunnen brengen.

Maar intussen dringt de tijd, is de honger een feit zoals het onrecht in het algemeen en vestigt zich bij de gratie van een druk die zijn krachten uit dit onrecht put, een anonieme macht, een staat met verwisselbare leiders welke, gedreven door een waanzinnige logica, nog louter macht nastreven waaraan zij bereid zijn om al het andere op te offeren. Het leven zelf wordt aangevallen door leugens verkapt onder drogredenen, zoals dat het geval is met de bewering dat de aarde overbevolkt is en dat dit de oorzaak van de honger is. Niet de honger wordt bestreden maar wel het leven dat honger lijdt, de mens, de arme, het onschuldige kind. De pleger van dit onrecht, de moordenaar van de onschuldigen is principieel geen mens, het is een systeem, een onwezen met een navenant rijk waarvan de fundamenteën loodrecht staan op de goddelijke schepping. Toch wordt aldus de mens niet vrijgepleit van schuld, hij is hiervan immers getuige. Weigeren wij om in te grijpen, dan rust de volle verantwoordelijkheid voor het zich ontplooiën van de hel op aarde bij niemand anders dan bij ons. *(J.B., 8 oktober 2013)*

Noten:

* <http://nl.wikipedia.org/wiki/Zeespiegelstijging>

Zie ook:

- *"Wat is er van de overbevolking":*

<http://www.bloggen.be/tisallemaiet/archief.php?ID=889485>

- *"Over het zogenaamde aanvaardbaar aantal slachtoffers":*

<http://www.bloggen.be/tisallemaiet/archief.php?ID=2232144>

- *"Overbevolking: mensheid, kwaliteit en kwantiteit":*

<http://www.bloggen.be/tisallemaiet/archief.php?ID=946464>

- *"Overbevolking?":*

<http://www.bloggen.be/tisallemaiet/archief.php?ID=578491>

